

การพัฒนาระบบทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

Development of Management Paradigm in the Early Childhood Education Division, the Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern

ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ๒) นำเสนอกระบวนการทัศน์ที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย และ ๓) นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาระบบทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรคือ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย คณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานสาขา อาจารย์ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ ๒ – ๕ บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต จำนวน ๔๖๒ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์และแนวคำถามการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่า “ที” (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า ๑) สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ บริหารสาขาตามกระบวนการบริหารแบบเดิมมากกว่ากระบวนการบริหารแบบใหม่ ทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบทัศน์การบริหารแบบเดิมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากระบวนการบริหารแบบใหม่ ๕ ด้าน จาก ๘ ด้าน ส่วนอีก ๓ ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบทัศน์การบริหารแบบใหม่สูงกว่ากระบวนการบริหารแบบเดิม ๒) กระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการสร้างจิตสำนึกในสังคม (ค่าเฉลี่ย =

๔.๕๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กระบวนการที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ๑) นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๖๐) และ ๒) ปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๕๒) และ ๓) กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการจัดการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลัก คือ ๑) กลยุทธ์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ๒) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ๓) กลยุทธ์การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา ๔) กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี และ ๕) กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนากระบวนการจัดการบริหารในด้านต่างๆ ดังนี้ ๑) ด้านจิตสำนึกในสังคม ๒) ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ๓) ด้านสังคมฐานความรู้ และ ๔) ด้านเครือข่าย

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current and desirable state of the development of management paradigm in the Early Childhood Education Division; 2) to present a desirable management paradigm of Early Childhood Education Division; and 3) to present strategies for the development of the management paradigm in the Early Childhood Education Division, the Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern Region. This research used the descriptive research method. The population consisted of 462 people from the Early Childhood Education Division, the Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern Region. Informants included deans, chairmen of the branches, instructors, students year 2 – year 5, graduates, and users of graduates. The research tools consisted of questionnaires, unstructured interviews, investigation forms on strategy appropriateness, and questions for a focus group discussion. Quantitative data were analyzed by means of descriptive statistics to acquire frequency, percentage, mean and standard deviation. A t-test was employed to determine the significant differences at the .01 level. Qualitative data were analyzed by a Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique to prioritize the needs.

The findings were as follows : 1) The Early Childhood Education Division, Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern Region used a more traditional management paradigm than the new management paradigm in both the current and desirable state. Each criteria showed that the average of the current and desirable state of the traditional management paradigm were higher than the new management paradigm only in 5 of the 8 factors. 2) The highest desirable management paradigm

in Early Childhood Education Division, Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern Region was the consciousness in society (mean = 4.50). Issues that showed the highest desirable management paradigm in the Early Childhood Education Division were 1) the knowledge used in social development (mean = (4.60) 2) students should cultivate the sense to consider the interests of society as a whole (mean = 4.52). and 3) Strategic development of the management paradigm in the Early Childhood Education Division, the Faculty of Education in Rajabhat Universities in the Northern Region consisted of five main strategies: 1) the management strategy of the Early Childhood Education Division, 2) academic administration strategy, 3) teachers' and students' development strategy, 4) the development of innovation and technology strategy, and 5) the development of early childhood education network strategy.

A recommendation for the implementation of research results is to foster paradigm development in the following areas : 1) consciousness in society, 2) principles of good governance, 3) knowledge-based society, and 4) network development.

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ ในโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ยืดหยุ่นและพึ่งพากับต่างประเทศสูง ดังเช่นประเทศไทย ต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมืออันสำคัญและส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพของพลเมืองไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารสถาบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันระดับสูงที่รับผิดชอบในการหล่อหลอมและถ่ายทอดความรู้ความสามารถให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญในศาสตร์แขนงต่างๆ โดยนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปประกอบสัมมาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและรับผิดชอบต่อประเทศชาติต่อไปในอนาคต ด้วยเหตุนี้พระราช-

บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๔ จึงได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้

การที่จะพัฒนาคนให้ได้คุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคล คณะบุคคลและสถาบันที่รับผิดชอบในการพัฒนาคน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วนจะต้องให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาและทิศทางที่ควรจะดำเนินการต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะในการผลิตครูระดับปฐมวัย ซึ่งภาพของนักศึกษาในปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่างๆ สะท้อนถึง

สถานภาพทางสังคมภายหลังยุคความทันสมัย (Post-modern) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๐: ค) ส่งผลให้การผลิตบัณฑิตในปัจจุบันต้องออกแบบการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมให้นักศึกษามีทักษะ ความสามารถในการศาสตร์เฉพาะทาง ด้วยเหตุที่นักศึกษาในปัจจุบันมีความแตกต่างกันในด้านภูมิสังคม วัฒนธรรม และเผ่าพันธุ์ในอัตราส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น จึงต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการหน่วยงานระดับปฏิบัติ

ด้วยเหตุที่การบริหารสถาบันผลิตครูปฐมวัยในอดีตที่ผ่านมา นั้น มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอิสระทางวิชาการในการดำเนินงานภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ๔ แห่ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตสภาพภูมิศาสตร์ และภูมิสังคมเดียวกัน และยังปรากฏว่าเคยมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อการผลิตและพัฒนาครูมาก่อนแล้วในอดีตภายใต้กลุ่มสหวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีความเป็นเอกภาพและเป็นอิสระต่อกัน โดยขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งการบริหารงานผลิตบัณฑิตยังเป็นไปในลักษณะที่ซ้ำซ้อนในสาขาที่เปิดสอนและมีการแข่งขันกันสูงมาก การแข่งขันเช่นนี้เป็นไปเพื่อความอยู่รอดและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์การพัฒนามหาวิทยาลัยด้วยอุดมการณ์เพื่อท้องถิ่น เช่นเดียวกัน

ดังจะเห็นได้ว่า สาขาการศึกษาปฐมวัยเป็นหน่วยย่อยของคณะครุศาสตร์ มีการบริหารแบบคณะกรรมการประจำหลักสูตร จึงต้องพลิกผันตนสู่การเปิดรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารด้วย

เช่นกัน โดยเฉพาะหน้าที่หลักที่สำคัญของการบริหารสาขาวิชาด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังที่บุญเสริม วิสกุล; ไพฑูรย์ ลินลารัตน์และวิทยากร เชียงกูล (๒๕๕๒) ได้กล่าวไว้ในการสัมมนาเรื่องโครงการสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑” เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒ ที่โรงแรมมิราเคิลแกรนด์คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานครว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย อีกทั้งต้องใช้ครูเป็นผู้ผลักดันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นกระบวนการผลิตครูปฐมวัยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสาขาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถประเมินผลของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายและแสดงคุณภาพของผลผลิตได้อย่างชัดเจน โดยข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ จะสามารถสะท้อนถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ กระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์และกลยุทธ์การพัฒนาระบบทศนักรับการบริบาลสาขาการศึกษาปฐมวัย ด้วยเหตุที่ว่า กลยุทธ์เป็นแนวทางเชิงรุกที่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงลึก ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้การพัฒนาระบบทศนักรับการบริบาลสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ มีทิศทางพัฒนาสู่การบริหารสาขาที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบทศนักรับการบริบาลสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

๒. เพื่อนำเสนอกระบวนการที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

๓. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น ๖ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดดังนี้

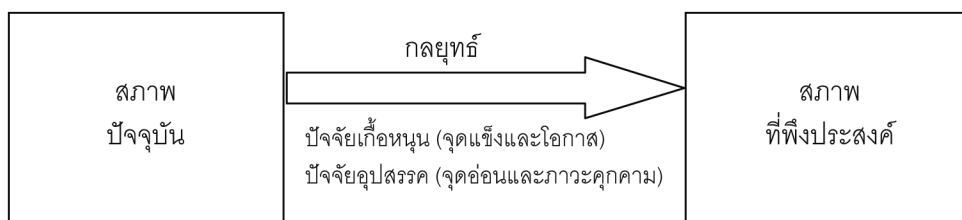
๑. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการรวบรวมเอกสาร บทความ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการจัดการบริหาร การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏ กลยุทธ์ วิธีวิจัยที่เกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

๒.๑ กระบวนการจัดการบริหาร ใช้แนวคิดเรื่อง การเปลี่ยนกระบวนการจัดการบริหารแบบเดิมไปสู่กระบวนการจัดการบริหารแบบใหม่ในการบริหารการศึกษาของโพธิุทธิ์ ลินลารัตน์ (๒๕๕๓) ซึ่งกระบวนการจัดการบริหารแบบเดิม มี ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านโลกาภิวัตน์เดิม ด้านสังคมฐานความรู้ ด้านเครือข่าย ด้านยึดติดกับปัจจุบัน ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านกระจายอำนาจ ด้านมองเชิงปัจเจกบุคคลและด้านคิดนอกกรอบ และกระบวนการจัดการบริหารแบบใหม่ มี ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านโลกาภิวัตน์ใหม่ ด้านสร้างและใช้ความรู้ ด้านเครือข่ายใหม่ ด้านมองไปในอนาคต ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม ด้านเสริมพลังอำนาจ ด้านมองเชิงสัมพัทธ์และด้านคิดให้เหมาะสมกับบริบทของตน

๒.๒ กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ใช้แนวคิดกลยุทธ์ของเพียเทอร์เซน ดังแสดงในภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ แนวคิดกลยุทธ์ของเพียเทอร์เซน

ที่มา: ปรับจาก Pietersen (2010: 115)

๒.๓ การกำหนดกลยุทธ์ ใช้แนวคิดการวิจัยประเมินความต้องจำเป็นของส่วิมล ว่องวานิช (๒๕๕๐) เป็นเทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่โดยใช้วิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) มาใช้ในการจัดลำดับ

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบนวัตกรรมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ มีวิธีดำเนินการ ๒ วิธี ดังนี้

๑. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบนวัตกรรมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือจากการสอบถาม

๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๑.๑.๑ ประชากร คือ สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลกและมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๓๒ คน

๑.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาภาคปกติสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ ๒ - ๕

บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต โดยผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ๑) นักศึกษาภาคปกติสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ ๒ - ๕ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๓๓๔ คน จากประชากรนักศึกษาทั้งสิ้น ๑,๕๔๗ คน ๒) บัณฑิตที่จบสาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยละ ๕ คน รวมเป็น ๔๐ คน และ ๓) ผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยละ ๕ คน รวม ๔๐ คน

๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบนวัตกรรมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามมี ๔ ชุด ได้แก่ ชุดที่ ๑ สำหรับอาจารย์ ชุดที่ ๒ สำหรับนักศึกษา ชุดที่ ๓ สำหรับบัณฑิตและชุดที่ ๔ สำหรับผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ได้แก่ อาจารย์ที่สอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน ๓ ท่านและอาจารย์ที่สอนสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน ๒ ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครอบคลุมของคำถามและความชัดเจนของการใช้ภาษา ผลการตรวจสอบพบว่า ทุกข้อคำถาม มีค่า IOC เท่ากับ ๐.๔ ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามการพิจารณาความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับการใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสมกับผู้ตอบ แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย อาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน ๕ คน นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ ๒ – ๕ จำนวน ๒๐ คน บัณฑิตที่จบสาขา การศึกษาปฐมวัย จำนวน ๕ คนและผู้ใช้บัณฑิต ที่มีบัณฑิตปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา จำนวน ๕ คน และหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำ ผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของ สุวิมล ติรกานันท์ (๒๕๕๐: ๑๗๕) โดยแบบสอบถามนี้ มีค่าพิสัยความเที่ยงอยู่ระหว่าง ๐.๘๖๑ – ๐.๙๖๔ ซึ่งถือว่า แบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับผู้ให้ข้อมูล ทั้ง ๔ กลุ่มได้

๑.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้เวลาในการ ตอบแบบสอบถาม เป็นเวลา ๓ สัปดาห์ และให้ ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์

๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และทดสอบค่า “ที” (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๐

๒. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการ บริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือจาก การสัมภาษณ์

๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ สาขาการศึกษา ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๔ แห่ง โดยผู้ ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คณบดีคณะครุศาสตร์ จำนวน ๔ คนและประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัด ภาคเหนือ จำนวน ๔ คน รวมทั้งหมด ๑๖ คน

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นข้อมูล พื้นฐานในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ พัฒนาการกระบวนการบริหารสาขาการศึกษา ปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ แบบสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัย นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของคำถามที่ มุ่งสัมภาษณ์ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อ คำถามตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง

๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ทั้ง ๔ แห่ง ด้วยตนเอง

๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลผลการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ ๓ การนำเสนอกระบวนการบันทึกที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๔ กลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งรายด้านและรายประเด็นมาเสนอกระบวนการบันทึกที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดกลยุทธ์โดยการจัดลำดับการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ (ฉบับร่างที่ ๑)

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๔ กลุ่มมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} มากกว่าค่าเฉลี่ย PNI_{modified} ของแต่ละกลุ่มผู้ระบุความต้องการจำเป็นถือว่า มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนา (สุวิมล ว่องวาณิช, ๒๕๕๐) และนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นมาจัดกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} เป็น ๓ กลุ่ม คือกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified}

ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จากนั้นนำกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูง เป็นจุดอ่อนกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ปานกลางและกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จะเป็นจุดแข็ง

ขั้นตอนที่ ๕ การตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ (ฉบับร่างที่ ๑) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้อตอบรับตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ จำนวน ๒๖ คน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นว่ากลยุทธ์หลัก มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และกลยุทธ์รอง มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔๗ มีเพียงร้อยละ ๑๑.๕๓ มีความคิดเห็นว่างกลยุทธ์รองมีส่วนที่ควรปรับปรุง

ขั้นตอนที่ ๖ การนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ดังแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหาร
สาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

กระบวนการทัศน์การบริหาร	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI ^{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย		
๑. กระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิม	๓.๔๗	๔.๓๖	0.12	
๑.๑ ด้านโลกาภิวัตน์เดิม	๓.๔๔	๔.๒๖	0.22	๑
๑.๒ ด้านสังคมฐานความรู้	๔.๐๙	๔.๔๔	0.15	๔
๑.๓ ด้านเครือข่าย	๓.๗๕	๔.๒๖	0.13	
๑.๔ ด้านยึดติดกับปัจจุบัน	๓.๙๐	๔.๓๕	0.11	
๑.๕ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล	๔.๑๑	๔.๔๔	0.11	
๑.๖ ด้านกระจายอำนาจ	๓.๙๒	๔.๓๓	0.10	
๑.๗ ด้านมองเชิงปัจเจกบุคคล	๓.๙๓	๔.๓๔	0.09	
๑.๘ ด้านคิดนอกกรอบ	๓.๗๗	๔.๓๕	0.08	
๒. กระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่	๓.๔๒	๔.๓๑	0.12	
๒.๑ ด้านโลกาภิวัตน์ใหม่	๓.๔๖	๔.๑๗	0.20	๒
๒.๒ ด้านสร้างและใช้ความรู้	๓.๔๒	๔.๓๐	0.17	๓
๒.๓ ด้านเครือข่ายใหม่	๓.๖๑	๔.๒๓	0.13	
๒.๔ ด้านมองไปในอนาคต	๓.๔๒	๔.๓๑	0.13	
๒.๕ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม	๔.๒๐	๔.๕๐	0.12	
๒.๖ ด้านเสริมพลังอำนาจ	๓.๙๔	๔.๓๕	0.12	
๒.๗ ด้านมองเชิงสัมพัทธ์	๓.๔๑	๔.๓๑	0.10	
๒.๘ ด้านคิดให้เหมาะกับบริบทของตน	๓.๔๙	๔.๔๐	0.07	
รวม	๓.๔๔	๔.๓๔	0.13	

จากตารางที่ ๑ พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐) รองลงมา คือ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล (ค่าเฉลี่ย = ๔.๑๑) และด้านสังคมฐานความรู้ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๐๙) ตามลำดับเมื่อพิจารณาตามแบบของกระบวนการทัศน์

การบริหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิม (ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๗) สูงกว่ากระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่ (ค่าเฉลี่ย = ๓.๔๒) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารทั้งแบบเดิมและแบบใหม่เป็นรายด้าน พบว่า กระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่ ๕ ด้าน จาก ๘ ด้าน ส่วนอีก ๓ ด้าน พบว่า

กระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่สูงกว่ากระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิม

ส่วนค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบงานทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ ลำดับแรก คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๕๐) รองลงมา คือ ด้านสังคมฐานความรู้ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔) และด้านยึดหลักธรรมาภิบาล (ค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามแบบของกระบวนการทัศน์การบริหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๓๖) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๓๑) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารทั้งแบบเดิมและแบบใหม่เป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่ เพียง ๕ ด้าน จาก ๔ ด้าน ส่วนอีก ๓ ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบใหม่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการทัศน์การบริหารแบบเดิม ได้แก่ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๕๐) สูงกว่าด้านยึดหลักธรรมาภิบาล (ค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔) รองลงมาคือ ด้านเสริมพลังอำนาจ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๓๕) สูงกว่าด้านกระจายอำนาจ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๓๓) และด้านคิดให้เหมาะสมกับบริบทของตน (ค่าเฉลี่ย = ๔.๔๐) สูงกว่าด้านคตินอกกรอบ (ค่าเฉลี่ย = ๔.๓๕) ตามลำดับ

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์มาจัดลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบงานทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านโลกาภิวัตน์เดิม ลำดับที่ ๒ คือ ด้านโลกาภิวัตน์ใหม่ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านสร้างและใช้ความรู้ ลำดับที่ ๔ คือ ด้านสังคมฐานความรู้

๒. กระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์ของการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตที่จบการศึกษาปฐมวัยและผู้ใช้บัณฑิต คือ ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๕๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด มี ๒ ประเด็น คือ ๑) นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาสังคม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๖๐) และ ๒) ปลุกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย = ๔.๕๒)

๓. กลยุทธ์การพัฒนาระบบงานทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย ๕ กลยุทธ์หลักประกอบด้วย ๑) กลยุทธ์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ๒) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ๓) กลยุทธ์การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา ๔) กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี และ ๕) กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย

การอภิปรายผล

๑. สาขาการศึกษาปฐมวัย มีกระบวนการทัศน์การบริหารสาขาด้านจิตสำนึกที่คำนึงถึงสังคมมาเป็นอันดับแรก แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์คณบดีและประธานสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือพบว่า สาขาการศึกษาปฐมวัย ทั้ง ๔ แห่งสนับสนุนอาจารย์ให้ส่งเสริมนักศึกษาปฏิบัติงานที่คำนึงประโยชน์ส่วนรวม โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง จัดกิจกรรมการผลิตสื่อและของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมการเล่านิทานในศูนย์เด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น

๒. กระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ พบว่า กระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์ คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดิม แสงไทยรักษ์ (๒๕๕๒) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสตรีชัยภูมิ ๒ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนสตรีชัยภูมิ ๒ หลังการใช้รูปแบบ “นวกิจ” สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบ และ หลังการใช้รูปแบบ “นวกิจ” พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงขึ้นทุกข้อ

๓. กลยุทธ์หลัก ๕ กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย ๑) กลยุทธ์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย ๒) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ๓) กลยุทธ์การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา ๔) กลยุทธ์การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี และ ๕) กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย ซึ่งทั้ง ๕ กลยุทธ์นี้ถือว่า เป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการทัศน์ที่พึงประสงค์ในการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นกลยุทธ์ที่ครอบคลุมการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยในทุกด้าน สอดคล้องกับไพฑูรย์สินลาร์ตัน (๒๕๕๖) ได้นำเสนอกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย ที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งอาจารย์และนักศึกษาถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี ๒ ส่วนคือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

๑.๑ ควรจะส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัย มีการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารด้านจิตสำนึกในสังคม

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการทัศน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐ และ ๔.๕๐ ตามลำดับ และสอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ที่พึงประสงค์

ที่มีค่าเฉลี่ย = ๔.๕๐ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีจิตสำนึกต่อสังคม ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ รวมทั้งถึงจัดสรรงบประมาณเพื่อให้นักศึกษาได้มีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมเหล่านี้ อาทิเช่น โครงการจิตอาสาเพื่อพัฒนาสังคม โครงการจิตสำนึกรักบ้านเกิด โครงการบริการวิชาการชุมชนสู่ท้องถิ่น

๑.๒ ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารด้านยึดหลักธรรมาภิบาล

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๒ คือ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๔๐ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารและคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยบริหารสาขาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การดำเนินงานของสาขาการศึกษาปฐมวัยมีการบริหารสาขาที่มีคุณภาพเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสาขาอื่นๆ

๑.๓ ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารด้านสังคมฐานความรู้

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน

ของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านสังคมฐานความรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๒ คือ ด้านสังคมฐานความรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นสาขาการศึกษาปฐมวัย ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยเป็นสังคมฐานความรู้ โดยสนับสนุนให้อาจารย์และนักศึกษารับความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ถ่ายทอดความรู้ความรู้อยู่ด้วยวิธีการต่างๆ และนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้เพื่อพัฒนาสังคม

๑.๔ ควรส่งเสริมให้สาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารด้านเครือข่าย

จากผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนากระบวนทัศน์ที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบบันทึกการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ คือ กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย มี ๒ กลยุทธ์รอง ได้แก่ กลยุทธ์สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างมหาวิทยาลัย และกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยกัน ซึ่งถือว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการขับเคลื่อนให้สาขาการศึกษาปฐมวัยเกิดการพัฒนากระบวนทัศน์การบริหารสาขาเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลที่ว่าการศึกษาในยุคปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วตามโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารและคณาจารย์ในแต่ละมหาวิทยาลัยล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายทั้งในและนอกประเทศ นับว่าเป็นโอกาสอันดีในการที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และความรู้ด้านวิชาการ แล้วนำจุดเด่นของแต่ละมหาวิทยาลัยมาหลอมรวมเพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๒.๑ ควรทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสร้างจิตสำนึกต่อสังคมของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๑ คือ ด้านสร้างจิตสำนึกในสังคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐ และ ๔.๕๐ ตามลำดับ และสอดคล้องกับกระบวนการที่พึงประสงค์ ที่มีค่าเฉลี่ย = ๔.๕๐ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการบริหารด้านจิตสำนึกต่อสังคม ได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลนั้น ควรจะมีการพัฒนาแบบและทดลองใช้รูปแบบการสร้างจิตสำนึกต่อสังคมของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือต่อไป

๒.๒ ควรทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารสาขาการ

ศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๒ คือ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นกระบวนการบริหารด้านยึดหลักธรรมาภิบาล ได้มีการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลนั้น ควรจะมีการพัฒนาแบบและทดลองใช้รูปแบบการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือต่อไป

๒.๓ ควรทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือสู่การเป็นสังคมฐานความรู้

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สภาพ

ปัจจุบันของการพัฒนาระบบวัตน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๓ คือ ด้านสังคมฐานความรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๒๐ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบวัตน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ลำดับที่ ๒ คือ ด้านสังคมฐานความรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย = ๔.๔๔ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อให้สาขาการศึกษาปฐมวัยสามารถพัฒนาสาขาให้เป็นสังคมฐานความรู้ได้อย่างเหมาะสม ควรที่จะมีการพัฒนารูปแบบการบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือสู่การเป็นสังคมฐานความรู้ต่อไป

๒.๔ ควรทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาขั้นการกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของ

กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ไปทำวิจัยในระดับการพัฒนาแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาระบบวัตน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ เพื่อการนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๒.๕ ควรทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคอื่น

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาระบบวัตน์ที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบวัตน์การบริหารสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งกำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๔ จังหวัดในภาคเหนือ ที่มีสภาพและบริบทคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิประเทศ มิได้แสดงความเป็นตัวตนที่แท้จริงและของสาขาการศึกษาปฐมวัยของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคอื่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๕๑). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เต็ม แสงไทยรักษ์. (๒๕๕๒). **การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนสตรีชัยภูมิ ๒**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaistudy.info> [๒๕๕๔, มีนาคม ๒๐]
- บุญเสริม วิสกุล, ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และวิทยากร เชียงกุล. (๒๕๕๒). **การสัมมนาเรื่องโครงการสภาวะการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๐/๒๕๕๑**. ณ โรงแรมแกรนด์มิราเคิล กรุงเทพมหานคร [๒ กันยายน ๒๕๕๒]
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (๒๕๕๖). **กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (๒๕๕๓). **มองข้ามโลกาภิวัตน์: กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารการศึกษา**. **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา**, ๑๙-๒๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๔๗). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุวิมล ติรกานนท์. (๒๕๕๐). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Pietersen, W. (2010). **Strategic learning : how to be smarter than your competition and turn key insights into competitive advantage**. Hoboken, N.J.: Wiley.

ผู้เขียน

นางศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ นิสิตปริญญาโทชั้นบริหาร สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.พทธี ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย “ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต” จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย